

Osnove učeništva

**VODIČ ZA IZGRADNJU
TVOGA ŽIVOTA U KRISTU**

Greg Ogden

IZDAJE Biblijski institut, Kušlanova 21, Zagreb
NASLOV IZVORNIKA Greg Ogden, Discipleship Essentials.
Revised and Expanded Edition, 2018.
© IVP Connect, USA

UREDNIK Ervin Budiselić
PREVODITELJ Miroslav Balint-Feudvarski
LEKTURA Branka Tolić
PRIJELOM I ILUSTRACIJE Iva Đaković
TISAK Kerschhoffset d.o.o.
GODINA IZDANJA 2024.

© IVP Connect, USA
© za hrvatski prijevod Biblijski institut, Zagreb,
Kušlanova 21, Zagreb

Ako nije drukčije naznačeno, navodi biblijskih tekstova preuzeti
su iz Biblije u izdanju Kršćanske sadašnjosti: <https://biblija.ks.hr/>.

Biblijski citati označeni VAB preuzeti su iz Biblije: Varaždinska
Biblija (VAB) Hrvatski biblijski nakladnik, <https://www.hbn.hr/>.

Biblijski citati označeni SHP preuzeti su iz Biblije: Suvremeni
hrvatski prijevod (SHP) Bible League International,
www.bibleleague.org.

ISBN 9789538003356
CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001225022.

SADRŽAJ

Predgovor, 7
Poruka pisca, 11
Kako izvući najveći blagoslov iz „Osnova učenja”, 17

I. ODRASTANJE U KRISTU, 31

1. Stvaranje učenika, 37
2. Biti učenikom, 49
3. Tihi čas, 61
4. Proučavanje Svetoga pisma, 75
5. Molitva, 87
6. Štovanje, 101

II. RAZUMIJEVANJE KRISTOVE PORUKE, 115

7. Troosobni Bog, 121
8. Stvoreni na sliku Božju, 133
9. Grijeh, 147
10. Milost, 159
11. Otkupljenje, 173
12. Opravdanje, 187
13. Posvojenje, 201

III. POSTAJANJE NALIK KRISTU, 213

- 14. Ispunjeni Svetim Duhom, 219
- 15. Plod Svetoga Duha, 233
- 16. Pouzdanje, 249
- 17. Ljubav, 265
- 18. Pravda, 279
- 19. Svjedočenje, 295

IV. SLUŽENJE KRISTU, 311

- 20. Crkva, 317
- 21. Darovi za služenje, 335
- 22. Duhovni rat, 357
- 23. Život poslušnosti, 373
- 24. Dijeljenje bogatstva, 387

DODATNI ODJELJAK

- 25. Novac, 399

DODATAK

Stvaranje službe učenitva, 415

Priručnik za voditelje, 421

Preporuka knjige „Osnove učenitva”, 443

O autoru, 447

Predgovor hrvatskom izdanju

Dragoj mojoj braći i sestrama iz Hrvatske,

radujem se hrvatskome izdanju *Osnove učenja*. Molim se za vas da vam ova knjiga pomogne da rastete na čvrstom temelju Isusa Krista.

Knjiga *Osnove učenja* je alat. Ona služi većemu cilju. Osmišljena je da ju koristimo u kontekstu međuljudskih odnosa koje nazivamo mikrogrupama (3–4 ljudi koji zajedno putuju k dubljoj zrelosti u Kristu). Lekcije se temelje na Svetom pismu kao istini na kojoj trebamo sagraditi svoj život. Svaka je osoba u grupi pozvana uhvatiti se u koštac s njezinim sadržajem, zapisujući pritom vlastite misli i uvide. Zatim se okupljate kako biste dijelili što vam je Gospodin pokazao i, pritom, naučili osobno primijeniti Božju riječ na svoj život.

Mikrogrupa je osmišljena da bude mala kako biste jedni s drugima mogli govoriti o svome životu u povjerljivoj atmosferi. Dok budete učili dijeliti svoje radosti, ali i izazove u Kristu, primjenjujete Božju riječ upravo tamo gdje živite. Takvo okruženje stvara otvoreno ozračje koje dozvoljava Božjoj istini da dopre duboko u tlo vašega života. Upravo ova kombinacija istine i otvorenost međuljudskih odnosa stvara transformacijsku silu koju zovemo „staklenicima Svetoga Duha”. Drugim riječima, uvjeti su idealni za ubrzani duhovni rast.

Molim se za vas da ovo iskustvo ne samo da će produbiti vaš hod s Isusom nego i dati vam način da isto ovo iskustvo

podijelite s drugima. Drugim riječima, životom u mikrogrupi osposobljavate se da i vi možete inicirati isto iskustvo u životima drugih ljudi. Isus nas je pozvao da idemo i činimo učenike. Sada vam je pružen način na koji možete vršiti ovaj vječni mandat. Zamislite: Gospodin nam povjerava da provodimo njegov vječni naum!

Neka bi Gospodin umnožio svoje učenike kroz sve vas uz pomoć ovoga alata i u kontekstu života u mikrogrupi.

GREG OGDEN

8. veljače 2024.

Poruka pisca

Osobno mi je zadovoljstvo na dvadesetu godišnjicu svjedočiti izlasku novoga izdanja knjige *Osnove učenja*. Kada je izdavačka kuća InterVarsity Press odlučila izdati moju knjigu, nije mi bilo ni na kraj pameti da će u tolikoj mjeri ispuniti domaće i međunarodne potrebe (trenutno je prevedena na više od šesnaest jezika). Jednostavno sam bio sretan što je netko smatrao da će biti korisna široj javnosti.

Budući da se nalazimo na ovome raskrižju, možda se pitate što me motiviralo da napišem *Osnove učenja*, u kojim ju je međusobnim odnosima najbolje koristiti te kako ispunjava osnovnu potrebu učenja koje se odvija u međusobnim odnosima.

Počelo je tako što sam doživio frustraciju u svome pozivu da stvaram učenike. Rano sam u svom kršćanskom životu imao sreću upoznati osobu koja je bila primjer ulaganja sebe u druge. U vrlo formativnom trenutku, kada sam bio na drugoj godini fakulteta, ta je osoba provodila vrijeme sa mnom udvoje. Otvorili bismo Sveto pismo i podijelila bi kako Božja riječ utječe na njezin život. Ovaj se osobni model obogatio tijekom godina provedenih na bogoslovnom fakultetu, gdje sam sudjelovao u crkvenoj službi usredotočenoj na učenje u kontekstu međusobnih odnosa. Primijetio sam sljedeće: želimo li imati preobražavajući utjecaj na ljude, potrebno je redovito provoditi kvalitetno vrijeme tijekom određenoga razdoblja. Zato sam prihvatio ovu viziju koja se ugledala na model koji je Isus primjenjivao s Dvanaesticom.

Međutim, i dalje nisam vidio neke posebne rezultate. Sastajao bih se s ljudima udvoje, obično svaki tjedan. Pokušavao sam ih poučiti osnovama kršćanske vjere i navikama koje obećavaju svakodnevni rast: osobno proučavanje Svetoga pisma, molitva, zajedništvo, svjedočenje itd. Zajedno bismo istraživali kako učenje utječe na naše domove, brakove, roditeljstvo, posao, slobodno vrijeme, služenje itd. No moram priznati da bih teme izmišljao usputno jer nisam imao nikakav plan. Nije postojao jasan nastavni plan po kojemu bismo pretresli sve potrebne teme. Potrebne bih materijale stalno prikupljao u zadnji čas. No najviše me frustriralo to što nisam primjećivao da moji učenici reproduciraju naš odnos s drugima.

Onda su mi se, u kratkom vremenskom roku, dogodila dva *heureka* iskustva. Jednom sam, trčeći kružnom atletskom stazom, odjednom osjetio kao da mi je tijelo pogodila nekakva božanska strijela. Jedan su trenutak moje misli bile lelujave, a već mi se sljedeći trenutak iznebuha u mislima stvorio format koji sam kasnije pretočio u ovu knjigu. Znao sam da moram sastaviti sveobuhvatan, skladan pristup stvaranju učenika. Trebalo mi je godinu dana da stvorim probni nastavni plan. Zatim sam ga trebao testirati na pokusnim kunićima, a slučajno se potrefilo da sam na ovom nastavnom planu radio upravo onda kada sam dovršavao svoj doktorski rad iz kršćanske službe. S akademskim sam se mentorom dogovorio da ću nastavni plan testirati u tri konteksta: (1) u tradicionalnom učenstvu udvoje (što sam do tada smatrao samom definicijom učenja), (2) u skupini od troje i (3) u skupini od deset ljudi.

Odmah sam se oduševio dinamikom skupine od troje ljudi, koju sam prozvao trijada. Prvo me je iznenadila povećana razina energije koju smo svi doživljavali, za razliku od pristupa

udvoje na koji sam bio navikao. Redovito bih s naše male grupe odlazio ispunjen srećom koja je vrištala: „Ovo je bilo zabavno!” I dalje otkrivam vrijednosti ovakve grupe.

U proteklih tridesetak godina, radio sam u raznim grupama. Shvatio sam da skupine od troje (trijade) i četvero (kvadri) održavaju ovu istu dinamiku. Razlog je tomu što svakome sudioniku dopuštaju jednak doprinos, razvijaju transparentno pouzdanje, duboko brinu za detalje u životu svakoga sudionika itd. Sada umjesto naziva trijade i kvadri koristim jednostavan naziv mikroskupine, koje se razlikuju od učenja udvoje i od tradicionalnih skupina od šest do deset ljudi.

Ove mikrogrupe nazivam staklenicima Svetoga Duha. Staklenik je kontrolirana okolina u kojoj vladaju savršeni uvjeti za ubrzani rast. Kada se ljudi obvežu na tjedno sastajanje oko biblijskoga sadržaja, tijekom kojega svaka osoba podjednako ulaže sebe, rađa se duboka ukorijenjenost u temelje naše vjere.

Mikrogrupe, nadalje, istovremeno doprinose umnažanju učenika. Sânim sudjelovanjem u grupi tijekom godine dana, sudionik ima mnoge prilike vođenja sastanka pa stoga otkriva koliko je jednostavno koristiti ovaj model s drugima (vidi *Vodič za vođe*). Stoga više nisam bio frustriran izostankom umnažanja jer su sudionici sada učili jednostavan način kako prosječna osoba može reproducirati ovo iskustvo. Raduje me kada primjećujem da prosječan laik mijenja način na koji razmišlja o sebi pa od „potrošača” postane množitelj. U razdoblju od tek nekoliko godina jedna crkva može postati zajednicom koja stvara učenike tako da plodne učenike umnaža trideset, šezdeset i stotinu puta.

Nadam se da ćeš na putovanju na koje krećeš razviti jasnu sliku toga što znači nasljedovati Isusa. Uvjeren sam da većina

kršćana još uvijek nije dovoljno razumjela koji je cilj kršćanskoga života. Kao da smo u nekoj kutiji pronašli razbacane dijelove slagalice, koji predstavljaju djeliće istine koje skupljamo tijekom kršćanskog života. Čujemo propovijed koja nam progovori i ubacimo taj dio slagalice u kutiju. Pročitamo dirljivu misao i unutra je još jedan djelić slagalice. Prijatelj podijeli s nama neku znamenitu istinu, pa dodamo i taj djelić slagalice. S vremenom nastane velika zbirka. Knjigu *Osnove učenja* napisao sam u želji da iznesem pregled temeljnih istina naše vjere, s ciljem da složimo dijelove slagalice u skladnu sliku kršćanskoga života.

Pridružite se tisućama drugih koji su prošli ovaj nastavni plan s prisnim partnerima i u Kristu postanite sve što možete biti.

Kako izvući najveći blagoslov iz „Osnova učenja”

Što bi se dogodilo Kristovoj crkvi kada bismo većinu ljudi koji tvrde da nasljeđuju Krista odgojili do zrelosti putem prisnih odnosa koji njeguju međusobnu odgovornost i usredotočuju se na osnove Božje riječi? Što bi bilo kada bi ti isti sljedbenici znali stvarati druge učenike? Plod bi toga bili Isusovi učenici koji preuzimaju inicijativu i umnažaju se.

Knjigu *Osnove učenja* posebno sam osmislio da služi pokretanju malih učeničkih jedinica koje se umnažaju. Ona cilja na stvaranje mreže pojedinaca posvećenih učenstvu, koja stalno raste i obuhvaća više naraštaja. Knjiga spaja tri elementa koji stvaraju klimu u kojoj Sveti Duh može dati ubrzani rast.

Prvi je element nepromjenjiva istina Božje riječi. Zapadni je svijet ušao u poslijekršćansko razdoblje. U prošlim vremenima vladavine kršćanstva općenito se pretpostavljalo da postoji „objavljena” istina ili barem znanstvena, objektivna istina koja vrijedi za sve. No sada u ovim poslijekršćanskim vremenima prevladava relativizam, posebno u području životnoga stila i moralnosti. „Živi i pusti druge da žive” krilatica je koja odražava najveću monetu današnjice – tolerantnost. Pretpostavlja se jednakovrijednost svih životnih stilova i moralnih uvjerenja – jer svaka je istina osobna. Usred takve baruštine relativizma okosnica je svakoga od ovih dvadeset pet poglavlja *temeljna istina* koja vrijedi za sve jer njezin je izvor Bog koji je isti za sve ljude.

Mnogima se kršćanski život čini hrpom nepovezanih dijelova. Komadiće istine primamo u propovijedima kada osobno proučavamo

Bibliju, kroz mudrost drugih vjernika, pronicave knjige itd. No nismo ih sastavili da nam pripovjeda suvislu priču. Jedna je korisnica ovoga materijala u grupi za učenje rekla da joj se čini kao da ispunjava prazne dijelove mozaika, tako da sada može vidjeti potpunu sliku kršćanskoga života i kršćanske poruke. Njegove su lekcije složene logičnim redoslijedom, koji povezuje sve dijelove.

No želimo li da istina Božje riječi očituje svoju moć da preobrazu, trebamo je tražiti u kontekstu trajnih, prisnih odnosa temeljenih na povjerenju.

Drugi element u laboratoriju Svetoga Duha čine transparentni odnosi. Pojedinač danas zamjenjuje obitelj ili zajednicu kao osnovnu jedinicu našega društva. Obilježje su našega vremena odnosi u nizu koje olako odbacujemo. Prevladava filozofija osobnog ispunjenja, koja se temelji na tome što pojedinac u nekom trenutku smatra dobrim ili ispravnim. Mnogi i ne znaju koliko može biti zdrav dugoročni odnos koji se temelji na ljubavi. Budući da su stvoreni na sliku Božju, svi ljudi iz dubine svoga bića čeznu za dubokim i životvornim odnosima. Bog nas je stvorio za odnos s njim i s drugim ljudima. Mala grupa za učenje sigurno je mjesto na kojemu se možemo učiti prisnosti i izražavanju svojih misli i osjećaja. U konačnici, u životu su naše pravo bogatstvo jedino ljudi koje volimo.

Preobrazba se događa kada se s istinom Božje riječi borimo u kontekstu transparentnih odnosa. Biblijska je činjenica da će Sveti Duh imati slobodu djelovati u našim životima do one mjere do koje se otvaramo drugima. Iskrenost s Bogom nije dovoljna. Bogu dajemo dopuštenje da oblikuje naše živote tek onda kada riskiramo govoreći svoje misli i osjećaje i ispovijedajući svoje grijehe drugima. Sami ne možemo rasti u Kristu. Stvoreni smo za zajedništvo.

Postoji i *treći element koji stvara klimu pogodnu za preobrazbu: međusobna odgovornost koja mijenja živote.* Kada smo odgovorni jedni drugima, odnosni aspekt učenja dovodimo na novu razinu. Međusobna odgovornost događa se kada drugim učenicima dajemo autoritet da nas mogu pozvati da održimo obećanja koja smo dali jedni drugima. Odnos učenja započinje zajedničkim svečanim obećanjem (str. 26). Svečano je obećanje zajednički dogovor kojim se jasno izriču uzajamna očekivanja. Time drugima dozvoljavamo da nas drže odgovornima za ispunjenje obećanja koja smo dali.

U sažetku, kada se istina Božje riječi nalazi u središtu prisnih odnosa – odnosa u kojima izražavamo svoje misli i osjećaje te koji se temelje na međusobnoj odgovornosti koja mijenja živote – onda imamo sastojke za Duhom potaknutu preobrazbu. Ova knjiga daje strukturu koja omogućuje spajanje ovih triju elemenata. Dodate li ovoj jedinici za učenje viziju za opremanje Isusovih sljedbenika da prenose vjeru od jednoga naraštaja na drugi, dobit ćete sve potrebne komponente da iz temelja obnovite svoju službu.

KONTEKST ZA UČENIŠTVO

Mnogi zamišljaju učenje kao odnos između dviju osoba: učitelja i učenika. Dok sam pisao *Osnove učenja*, materijal sam isprobao u brojnim kontekstima. Do tada sam i ja učenje shvaćao kao odnos između dviju osoba. Uz ovaj tradicionalan pristup vodio sam skupinu od tri osobe, *trijadu*, te skupinu za učenje od deset ljudi. Zapanjile su me razlike u dinamici. Zaključio sam da su za stvaranje učenika optimalne skupine od tri ili četiri člana.

Zašto vjerujem da su trijade ili kvadrovi, odnosno mikrogrupe, bolje od odnosa udvoje? (1) Odnos dvoje ljudi uspostavlja dinamiku učitelja i učenika. Pritisak je na učitelju da bude osoba koja nudi odgovore ili je izvor sve mudrosti i svih uvida. Dodavanje treće osobe stvara dinamiku grupe. Učitelj može prirodnije pridonositi kroz dinamiku grupne razmjene misli. (2) Mikrogrupe mijenjaju model iz hijerarhijskoga u odnosni. Najveći čimbenik koji sprječava učenike da počnu stvarati nove učenike (umnožavanje) ovisnost je koju ohrabruju odnosi udvoje. Trijade/kvadrovi pak na učeništvo gledaju kao na odnos zajedničkoga putovanja rame uz rame prema zrelosti u Kristu. Hijerarhijska se dimenzija minimalizira. (3) Između odnosa udvoje i odnosa triju ili četiriju osoba najviše zapanjuje razlika u pogledu osjećaja „grupe”. Osjećaj da je Sveti Duh prisutan među nama puno se češće javljao u grupi nego u odnosima udvoje. (4) Mudrost je u brojevima. Grupni pristup umnaža gledišta dostupna grupi o Svetom pismu i primjeni na životna pitanja dok su odnosi udvoje ograničavajući po pitanju i modela i iskustva. Pridruživanjem barem još jedne, treće osobe procesu učenja, dobivamo još jednu perspektivu. Članovi su grupe učitelji jedni drugima. (5) Konačno – i ovo se ne smije umanjiti, – pridruživanjem treće ili četvrte osobe koju opremamo za stvaranje učenika, proces se umnažanja geometrijski povećava.

Možda ćete pitati: ako je troje bolje nego dvoje, zašto onda desetero nije bolje nego troje? Nažalost, s većom se grupom proporcionalno razvodnjuju upravo oni elementi koji omogućuju preobrazbu. (1) *Istina* – učenje se odvija u izravnoj proporciji prema sposobnosti da se bavimo istinom, a što je veći broj glasova, to se proporcionalno otežava. Također, što

je veća grupa, proporcionalno postaje teže prilagoditi stopu učenja svakom pojedincu. (2) *Transparentni odnosi* – izražavanje misli i osjećaja ključno je za preobrazbu, a otvorenost postaje proporcionalno težom s rastom grupe. Ne osjećamo li se slobodno otkriti s čime se borimo, Duh ne može koristiti druge članove grupe da učinkovito služe našoj potrebi. (3) *Međusobna odgovornost koja mijenja živote* – što je veća skupina, lakše je skrivati. Odgovornost iziskuje sposobnost da provjerimo jesmo li dovršili zadatke ili ispunili obećanja da ćemo biti poslušni Kristu. S većim se brojevima smanjuje pristup životima članova grupe.

ULOGA UČITELJA

Knjiga *Osnove učeništva* može se koristiti u brojnim kontekstima (osobno proučavanje, udvoje, jedna osoba s dvoje učenika ili u skupini za učeništvo s deset članova), ali u svakom ovom kontekstu učitelj je ključna osoba. Učenike ne stvaraju alati. Bog djeluje kroz učenike kako bi bili primjer života u Kristu onima koji čeznu za zrelošću. Puko proučavanje sadržaja krši namjeru ovoga alata. Njegov je cilj potaknuti stvaranje ozračja i davanje sadržaja učiteljima koji u ljubavi i predanosti žele uložiti sebe za rast učenika. Ovaj alat postavlja pitanja kojima se učeništvo bavi, ali učitelj utjelovljuje načela u životnim obrascima i uvjerenjima. Pokazivanje vlastitim primjerom bit će kontekst u kojemu se odvija pravo poučavanje. Sjetite se Isusovih riječi: „Nije učenik nad učiteljem. Pa i tko je posve doučen, bit će samo *kao* njegov učitelj” (Lk 6,40).

Najnovije studije o sekularnoj naobrazbi otkrivaju da je pokazivanje vlastitim primjerom još uvijek najznačajnija dinamika učenja. Ni prinuda ni nagrađivanje ne oblikuju ljudsko ponašanje u onolikoj mjeri u kojoj to čini „motivirani pokušaj da nalikujemo na specifičnu osobu”.¹ Najniža je razina učenja podređivanje, odnosno kada jedan pojedinac ima moć nad drugim. Druga je razina poistovječivanje. Utjecaj opstaje zbog želje da ostanemo u odnosu kojim smo zadovoljni. Internalizacija je treći i najviši korak jer je željeno ponašanje postalo samo sebi nagradom. Pokazivanje primjerom stvara atmosferu koja utječe na vrijednosti, stavove i ponašanje.

Ovo su neke specifične uloge koje će učitelj izvršavati:

1. Prva i ključna uloga učitelja tiče se iznošenja „poziva na odnos u kojemu postoji međusobna odgovornost”. Pritom se opisuje predanost i potpisuje svečano obećanje (vidi str. 26 za *Svečano obećanje*). Učitelj postaje „onaj koji čuva svečano obećanje”. Proces učenja ne smije početi sve dok se ne pomoli nad pozvanim učenikom i ne potpišu svečano obećanje. Bez svečanog obećanja nema zajednički dogovorenih mjerila uzajamne odgovornosti.

Radne stranice u *Osnovama učenja* alati su za olakšavanje ove uloge uzajamne odgovornosti. Nakon osme (str. 133) i šesnaeste (str. 249) lekcije, traži se od vas da ponovno pročitate izvorno svečano obećanje i da ga zajedno obnovite. Radna stranica nakon dvadesete lekcije (str. 329) od vas traži da sa stavom molitve razmislite o tome tko će biti vaši partneri u učenju u sljedećem dijelu putovanja kako biste nastavili ovaj lanac učenja.

2. U početku je učitelj onaj koji saziva skupinu i vodi je. Lekcije su osmišljene na način da učitelj jednostavno provodi svoje partnere kroz format rasprave. No čim je to moguće, članovi bi trebali rotirati zadatak vođenja tjednoga formata kao način da ih se do kraja ove skupine osposobi i pripremi za vodstvo.
3. Učenik priprema zadatke iz *Osnova učenja* jednako kao i učenici. Premda će sastanak učenja biti vođen pitanjima koje učitelj postavlja, vođa dijeli vlastite odgovore na pitanja za razmatranje tijekom prirodnoga tijeka razgovora.
4. Učitelj treba svojim primjerom pokazati transparentnost dijeleći osobne borbe, molitvene potrebe i priznanja grijeha. Učitelj ne treba imati sve odgovore na biblijska i teološka pitanja. Budite slobodni reći: „Ne znam, ali pokušat ću saznati odgovor ili istražimo ovo zajedno.” Moć pokazivanja primjerom ne ovisi o nekakvom lažnom perfekcionizmu. Učitelj će dobiti jednak uvid u Sveto pismo i kršćanski život koliko i oni koji prvi put prolaze kroz učenje.

PREDLOŽENI FORMAT PROUČAVANJA

Premda knjiga *Osnove učenja* ima dvadeset pet lekcija, ne trebate očekivati da ćete je završiti u dvadeset pet tjedana. Odnos je uvijek na prvom mjestu. Žurenje kroz lekcije prekršilo bi duh ove vrste okupljanja. Svaka će se grupa razlikovati u pogledu trajanja već prema stilu učenja, dubini osobnih pitanja koja ćete dijeliti u određenim trenucima te zaobilaznica kojima ćete se uputiti kako biste oslovili pitanja koja ćete postavljati tijekom proučavanja. Sjetite se da je za malu grupu

skrojenu za učeništvo važno da proučava onim tempom koji odgovara svim sudionicima. Ne mislite da morate odgovoriti na svako pitanje. Naprotiv, knjigu koristite kao izbornik iz kojega možete birati. Ovo se posebno odnosi na one dijelove s kojima ste se već ranije dobro upoznali i primijenili u svoj život.

Svaki pojedinac treba dovršiti sve zadatke prije dolaska na sastanak učeništva. Svaka lekcija sadrži pitanja za razmatranje koja su posebno osmišljena za svaki od sljedećih elemenata:

TEMELJNA ISTINA – temeljna istina služi kao okosnica lekcije. Ostatak poglavlja osmišljen je da rasvijetli ovaj središnji fokus. Svaku lekciju započnite tako što ćete ponoviti pitanje i odgovor vezan uz temelju istinu.

STIHOMI ZA PAMĆENJE – kada pamtimo odlomke iz Biblije, tada polako prisvajamo Božje gledište o životu. Psalmist je napisao: „U srce pohраниh riječ tvoju da protiv tebe ne sagriješim” (Ps 119,11). Ova nam disciplina pomaže postati sličnijima Kristu dok se ukorjenjujemo u njegovu istinu, ohrabrujemo druge vjernike Božjom riječju i o svojoj vjeri govorimo drugima. Ove bismo stihove trebali ponavljati otprilike svaku šestu lekciju.

INDUKTIVNO PROUČAVANJE BIBLIJE – u Bibliji nalazimo jedino gledište o stvarnosti koje je istinski važno. Ne želimo samo gomilati istine kao da samo pokušavamo steći više znanja. Cilj je ovoga proučavanja Biblije susresti se sa stvarnošću i onda s njom u Božjoj snazi uskladiti svoje živote. Larry Richards dobro je sažeo strukturu Božje riječi: „Drugim riječima, Božji je Duh u Božjoj riječi objavio pravu narav svijeta u

kojemu živimo, pravu ljudsku i Božju narav, kako će povijesti okončati, obrazac odnosa i odaziv Bogu i životu koji odgovara ‘stvarima kakve zbilja jesu’”.²

ŠTIVO – svaka lekcija završava poukom. Namjera je da štivo pruži suvremeno razmatranje vječne temeljne istine koja će izazvati vaš način života i potaknuti vas na razmišljanje. Nadeknadna će pitanja učenje učiniti konkretnima.

Sve što činite prožmite molitvom. Počnite priznanjem Kristove prisutnosti po Duhu Svetom i otvorite svoj život onomu što bi on htio u vama činiti. Dok produbljujete svoj zajednički život otvarajući se jedni drugima, molitva je prikladan odaziv na bremena koja podijelite i blagoslove koje vam Bog podari. Konačno, zastupajte jedni druge kako biste unijeli promjene u mislima, riječima i djelima na koja vam je Gospodin ukazao.

- 1 *The Study of Identification Through Interpersonal Perception*, citirano u Lawrence O. Richards. *A Theology of Christian Education* (Grand Rapids: Zondervan, 1975), str. 83.
- 2 Lawrence O. Richards: *Youth Ministry* (Grand Rapids: Zondervan, 1972), str. 29.

SVEČANO OBEĆANJE

S ciljem rasta prema zrelosti u Kristu i dovršenja knjige *Osnove učenja*, obvezujem se na sljedeće:

1. Sve ću zadatke završavati na tjednoj bazi prije sastanka kako bi moje sudjelovanje bilo cjelovito (vidi *Predloženi format proučavanja*).
2. Tjedno ću se sastajati s drugim sudionicima u učenstvu u trajanju od otprilike sat i pol vremena kako bismo razgovarali o sadržaju zadataka.
3. Ponudit ću cijeloga/cijelu sebe Gospodinu očekujući razdoblje ubrzane preobrazbe.
4. Doprinosit ću ozračju iskrenosti i osobne ranjivosti u duhu uzajamne izgradnje te ću njegovati strogu povjerljivost.
5. Ozbiljno ću razmisliti o tome da nastavim ovaj lanac učenja tako što ću uložiti sebe u barem dvoje ljudi tijekom godine dana nakon završetka *Osnove učenja*.

POTPIS: _____

DATUM: _____

Gore navedene obveze predstavljaju minimum očekivanja u pogledu njegovanja uzajamne odgovornosti, a ponavljaju se i obnavljaju nakon osme i šesnaeste lekcije. Vašem svečanom obećanju slobodno možete dodati još neka obećanja.

Prvi dio:

Odrastanje u Kristu

Dobrodošli na putovanje zvano *učeništvo*, uronjeno u međusobne odnose koje obećava vrijeme ubrzanog duhovnog rasta. Ovo prisno i za sudionike iznimno zahtjevno iskustvo spaja tri elementa koja će Sveti Duh koristiti kako bi u vama oblikovao Krista: ranjivost, istinu i međusobnu odgovornost. *Ranjivost* se događa kada svoj život otvorite drugim vjernicima, dopuštajući Duhu da djeluje u vama. Što ste iskreniji i otvoreniji s drugima, u većoj mjeri povjeravate život Gospodinu. *Istina* Svetoga pisma služi kao oštrica rasta. Budući da je građa ovoga proučavanja izložena logičnim i sustavnim slijedom, uživat ćete gledajući kako se istina stvara pred vašim očima. Konačno, *uzajamna odgovornost* znači postići međusobni dogovor s drugima u kojemu ćete jedni drugima dati autoritet da se držite međusobno odgovornima obećanjima koja ste dali. Kombinacija ovih triju elemenata služi kao kalup koji Bog koristi kako bi oblikovao vaš život.

Stvaranje učenika tema je prvoga poglavlja. U vašem će se životu složiti čvrsti temelji, a dio duhovne zrelosti čini želja da tu vjeru predate drugima. Želja mi je da vas Bog zahvati i opremi da možete ulagati sebe u druge i da to postane vaš cjeloživotni cilj.

Biti učenikom (drugo poglavlje) ozbiljna je tema. Vaše oblikovanje u osobu kakvom Bog želi da postanete jedino je moguće ako u poslušnosti Kristu umrete sebi.

Od trećega do šestog poglavlja nalazi se uvod u „duhovne discipline” – prakse koje Bog koristi u našem životu da nas ukorijeni u Krista. Ova se poglavlja usredotočuju na discipline vjere, pomoću kojih nam Bog pomaže da rastemo u sličnosti Kristu. Riječ *disciplina* ponekad nam se može činiti teška ili bremenita. No ova knjiga o disciplini govori na način na koji to čini Richard Foster u djelu *Celebration of Discipline*. On duhovnim disciplinama naziva one radnje koje nas uvode u Božju prisutnost, u kojoj možemo uživati u prisnom odnosu s njim.

Tihi čas, o kojem govori treće poglavlje, uvodi nas u radnju svakodnevne rutine susreta s Gospodinom. Tihi čas može postati sigurno mjesto na kojem Gospodina doživljavate kao svoju utvrdu i zaštitu, ali i najboljega prijatelja. To može biti mjesto u vašem danu kada ćete nesputano izljevati svoje srce i kada će vam Bog odgovarati kroz svoju Riječ i svoga Duha.

Proučavanje Biblije ključni je sastojak tihoga časa. Ova knjiga poučava induktivnu metodu. Riječ je o istraživačkom proučavanju u kojemu otkrivате značenje biblijskih tekstova putem serije pitanja koja služe za otkrivanje. Ova se metoda koristi u svim ovim proučavanjima i vodi vas u otkrivanju Božje istine. *Molitva* je još jedan ključan sastojak tihog časa. Jednostavni vodič za molitvu nalazi se u petom poglavlju, a sadrži strukturu za molitveni dijalog.

Konačno, u šestom ćemo se poglavlju usredotočiti na *štovanje*. Bilo ono privatno ili javno, štovanje je radnja koja će biti glavna karakteristika naše nebeske vječnosti. No djelić toga začuđenog divljenja možemo doživjeti i sada.

PRIPREMA ZA ONO ŠTO SLIJEDI

Najbolja je priprema za sastanak učeništva svakoga dana posvetiti vrijeme ovom materijalu. Puno je bolje provesti dvadeset minuta svakoga dana, nego sve odraditi u jednu večer. Disciplinu treba vježbati kako bi postala dijelom svakodnevne rutine. Pokazalo se da su ljudima potrebna tri tjedna da im nove navike postanu ugodne i onda još tri tjedna da im postanu uvriježene. Molite se da ove discipline postanu drugom naravi kako u vašem životu tako i u životu drugih sudionika.

Pred vama je predivna, bolna, ugodna i izazovna avantura. Neka vas Bog blagoslovi dok urastate u njega.

1. Stvaranje učenika

STIHovi ZA PAMĆENJE

Matej 28,18–20

PROUČAVANJE BIBLIJE

Luka 6,12–16; 9,1–6.10

ŠTIVO

Biblijski poziv na stvaranje učenika

TEMELJNA ISTINA

Što je učeništvo?

Učeništvo je namjeran odnos sudjelovanja u životu drugih učenika kako bismo u ljubavi ohrabivali, opremali i poticali jedni druge na rast prema zrelosti u Kristu. Ovo podrazumijeva pripremu učenika da stvaraju učenike koji stvaraju učenike.

1. Prepoznajte ključne riječi ili izraze u gornjem pitanju i odgovoru te vlastitim riječima izrazite što znače.
2. Izrazite temeljnu istinu vlastitim riječima.
3. Koja vam pitanja nameće temeljna istina?

PITANJA UZ STIHOVE ZA PAMĆENJE

Isusova izjava misije za crkvu tiče se stvaranja učenika. Ovi temeljni stihovi (Mt 28,18–20) obično se nazivaju Veliko poslanje.

1. *Stavljanje u kontekst.* Pročitajte Mateja 28. Koji ključni događaji prethode Isusovu davanju Velikoga naloga? Na koji bi način oni utjecali na učenike?
2. Stihovi za pamćenje su *Matej 28,18–20*. Prepišite ove stihove doslovce.

3. Što ovi stihovi uče o Isusu?
4. Zašto Isus naglašava svoju vlast (s. 18) kao pozadinu svoje zapovijedi „učinite mojim učenicima”?
5. Što nam riječi koje izražavaju radnju „pođite, krsteći i učeći” govore o tome na koji način treba stvarati učenike?
6. Kada osoba postaje učenikom?
7. Kako su vam ovi stihovi progovorili tijekom proteklog tjedna?

INDUKTIVNO PROUČAVANJE BIBLIJE

Tijekom svoga života, Isusu je uvijek na umu imao kraj svoje zemaljske službe. Na umu mu je bilo pripremanje nekolicine koji će nastaviti njegovu službu nakon što uzađe k Ocu. Ovo proučavanje Biblije usredotočuje se na njegovu obuku i prijenos službe svojim odabranim učenicima.

1. *Pročitajte Luku 6,12–16; 9,1–6.10.* Što mislite o tome za što se Isus molio cijelu noć? (Vidi štivo na str. 6 za neke ideje o tome.)
2. Što možete naučiti iz Luke 9,1–6 o Isusovu strateškom namenu za odabir Dvanaestorice?
3. Koju je moć i vlast Isus dao učenicima? Koju moć i vlast možemo danas očekivati od Isusa?
4. Koju je ulogu Isus namijenio za učenike nakon njihova povratka (9,10)?
5. Koja vam pitanja nameću ovi odlomci?
6. Koji su stihovi ostavili poseban dojam na vas? Prepišite ključne stihove vlastitim riječima.

ŠTIVO: BIBLIJSKI POZIV NA STVARANJE UČENIKA

Kada je Isus zapovjedio svojim učenicima: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode” (Mt 28,19), izgovorio je izjavu misije crkve. Svojim je učenicima rekao da čine što je i sam činio tijekom svoje trogodišnje službe. Isus je stvarao učenike izabirući nekolicinu u koju je potom ulagao sebe.

ISUSOVA METODA STVARANJA UČENIKA

Zašto je Isusu bila strateška prednost odabrati dvanaesticu „da budu s njime” (Mk 3,14)? Iz mnogo razloga, ali ova su dva najvažnija:

Internalizacija. Usredotočujući se na nekolicinu, Isus je osigurao trajnu narav svoje misije. Možda se pitamo zašto je Isus riskirao ljubomoru drugih ljudi kada je iz veće skupine učenika javno izabrao Dvanaesticu (Lk 6,13). Zašto nije jednostavno nastavio zadobivati sve više pratitelja i stvoriti masovni pokret? Apostol Ivan prenosi Isusovu opreznost kada bi ljudi hrlili k njemu zbog čudesnih znakova koje je činio: „No sâm se Isus njima nije povjeravao jer ih je sve dobro poznavao i nije trebalo da mu tko daje svjedočanstvo o čovjeku: ta sam je dobro znao što je u čovjeku” (Iv 2,24–25).

Premda je Isus skrbio za potrebe mnoštva, poznavao je njihovu promjenjivu narav. Isti koji su na Cvjetnicu vikali: „Hosana”, vikali su: „Raspni ga” pet dana kasnije, na Veliki petak. Svjestan da je rulja podložna hirovima, Isus je svoju službu gradio na odabranoj nekolicini koja će postati temelj njegova budućega kraljevstva. Nije moguće masovno proizvoditi učenike. Naprotiv,

učenici su proizvod prasnoga i osobnog ulaganja. A. B. Bruce to je sažeo riječima: „Pažljiva, mukotrpa naobrazba učenika osigurala je trajnost Učiteljeva utjecaja na svijet i utemeljila je njegovo Kraljevstvo na dubokim i neuništivim uvjerenjima nekolicine, a ne na nestalnemu pijesku površnih dojmova mnoštva.”¹

Umnažanje. Samo zato što se Isus usredotočio na nekolicinu ne znači da nije htio doseći mnoštva. Upravo suprotno. Eugene Peterson domišljato je izrazio ovu istinu: „Moramo upamtiti da je Isus ograničio devedeset posto svoje službe na dvanaesticu Židova jer je to bio jedini način na koji je mogao doseći sve Amerikance.”² Naravno, ovdje možete navesti bilo koju naciju, a upravo se o tome i radi.

Isus je imao dovoljno veliku viziju da razmišlja u malim okvirima. Usredotočivanje njegov utjecaj nije ograničilo, nego proširilo. Kada je Isus uzašao k Ocu, znao je da postoje barem jedanaestorica koji mogu služiti pod vlašću njegova imena, što znači i jedanaestostruko umnoženje njegove službe. Robert Coleman prenosi srž Isusove metodologije: „[Isusa] nisu zanimali programi za doseganje mnoštva, nego ljudi koje će mnoštva slijediti.”³

PAVLOV PRISTUP STVARANJU UČENIKA

Vidimo da je apostol Pavao slijedio Isusov primjer kada je prisvojio isti cilj i istu metodologiju. Pavlova je verzija Velikog poslanja njegova osobna izjava misije: „Njega mi navješćujemo, opominjući svakoga čovjeka, poučavajući svakoga čovjeka u svoj mudrosti da bismo svakoga čovjeka doveli do savršenstva u Kristu. Za to se i trudim i borim njegovom djelotvornošću koja u meni snažno djeluje” (Kol 1,28–29). Bio je toliko strastven u pogledu

stvaranja učenika da je svoju agoniju da njegovo duhovno stado postane zrelim usporedio sa ženom koja se porađa: „Dječice moja, koju ponovno u trudovima rađam dok se Krist ne oblikuje u vama” (Gal 4,19).

Nasljedujući Isusovu metodu, Pavao je ulagao u pojedince kako bi stvarao učenike. Imao je na umu i mnoštva, ali je znao da vjeru nije moguće kvalitetno prenijeti samo putem govora slušateljima. Ohrabrio je Timoteja da koristi osobni kontakt dok povezuje evanđelje s budućim naraštajima: „[Š]to *si* od *mene* po mnogim svjedocima čuo, to predaj *vjernim* ljudima koji će biti podobni i *druge poučiti*” (2 Tim 2,2; kurziv dodan). Pavao je zamislio međugeneracijski lanac učenika koje povezuje osobno ulaganje sebe u živote drugih. Ovaj stih povezuje nekoliko naraštaja mreže stvaranja učenika:

Pavao → Timotej → vjernim ljudima → druge poučiti

Znamo da je Pavao zbilja živio ovaj poticaj jer njegova su pisma puna imena onih u koje je ulagao sebe. Pavao je sebe u borbi zamijenio vojnicima kao što su: Timotej, Tit, Sila (Silvan), Evodija, Sintiha, Epafrodit, Priscila i Akvila. Oni su pratili Pavla na njegovim misijskim putovanjima i postali su njegovi evanđeoski suradnici. Pavao je promjenu u njihovim životima pripisao utjecaju poruke o Kristu u njegovu životu na njih.

Biblija nas uči da budućim naraštajima ne trebamo prenijeti samo poruku naše vjere nego i metodu njezina prenošenja. Pozvani smo činiti Božji posao na Božji način. Naš Gospodin djeluje putem utjelovljenja: život oštri život. Kristosličnost (kristolikost) prenosimo putem prasnoga pokazivanja primjerom. Pavao je rekao: „Zaklinjem vas, dakle: nasljedovatelji moji

budite” (1 Kor 4,16) i: „I vi postadoste nasljedovatelji naši i Gospodinovi” (1 Sol 1,6).

STVARANJE UČENIKA U DANAŠNJE VRIJEME

Stvaranje učenika jamči da će se evanđelje duboko ukorijeniti u životima zrelih vjernika, koji će ga onda prenijeti budućim naraštajima. Učeništvo je stoga odnos u kojemu se promišljeno i redovito nalazimo s učenikom ili učenicima koji rastu u vjeri kako bismo ih ohrabivali, ispravljali i izazivali da rastu prema zrelosti u Kristu.

Ova knjiga spaja tri sastojka nužna za rast prema zrelosti u Kristu. *Ranjivost u odnosima* označava iskrene odnose u kojima se ljudi otvaraju i ispovijedaju kako bi dozvolili Svetom Duhu djelo osobne obnove. Drugo, *središnje mjesto istine* naglašava se kada ljudi otvore svoje živote jedni drugima oko istine Božje riječi tako da Gospodin počne obnavljati njihove živote iznutra prema van. I treće, *uzajamna odgovornost* autoritet je koji da-jemo drugima da nas drže odgovornima mjerilima oko kojih smo se obostrano dogovorili – „željezo oštri željezo”.

Učenike nećemo stvarati pomoću metoda masovne pro-dukcije koje do zrelosti pokušavaju doći prečacem. Izazov je pojasnio Robert Coleman: „Moramo odlučiti u kojem nam je smislu naša služba važna: u trenutnom pljesku popularnog priznanja ili u prenošenju života nekolicini izabranih ljudi koji će onda nastaviti naše djelo.”⁴ Ironija je u tome što fokusiranje na nekolicinu zapravo gleda na budućnost jer umnožava broj učenika, a stoga i povećava bazu iz koje se mogu iznjedriti novi vođe crkve. Premda su programi obrazovanja odraslih i službe

malih skupina dobri alati za stvaranje zrelosti, bez fokusa na male jedinice učeništva teško je izgraditi čvrst temelj. Tablica koju je napravio Keith Phillips uspoređuje brojčanu razliku kada se jedna osoba na dan obraća Kristu i kada jedna osoba godišnje raste do zrelosti.⁵ Nadam se da će vas zahvatiti ova vizija i da ćete u nju uložiti sebe!

GODINA	EVANGELIZATOR	UČITELJ
1	365	2
2	730	4
3	1095	8
4	1460	16
5	1825	32
6	2190	64
7	255	128
8	2920	256
9	3285	512
10	2650	1024
11	4015	2048
12	4380	4096
13	4745	8192
14	5110	16384
15	5475	32768
16	5840	65536

PITANJA UZ ŠTIVO

1. Zašto je Isus izabrao Dvanaesticu učenika da provode puno vremena s njima? Što možemo naučiti iz njegova primjera o dovođenju ljudi do zrelosti u Kristu?
2. Na koji je način Pavao oponašao Isusovu metodologiju?

3. Pavao je u 1. Korinćanima napisao: „Nasljedovatelji moji budite” (4,16). Možete li zamisliti da vi to kažete ili tako živite? Zašto da ili zašto ne?
4. Koji su potrebni elementi za učinkovit odnos učenitva?
5. Koja vam pitanja nameće ovo štivo?
6. Osvjedočuje li vas štivo o grijehu, stavlja li vas pred izazov ili vam pruža utjehu? Zašto?

IDEMO MALO DUBLJE

Coleman, Robert E. *The Master Plan of Evangelism*. Old Tappan, N.J.: Revell, 1964. Sažmite proces od osam koraka koji navodi ovo klasično djelo.

1. A. B. Bruce. *The Training of the Twelve* (Grand Rapids: Kregel, 1971), str. 13.
2. Eugene Peterson. *Traveling Light* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1982), str. 182.
3. Robert E. Coleman. *The Master Plan of Evangelism* (Old Tappan, N.J.: Revell, 1964), str. 21.
4. Isto, str. 37.
5. Keith Phillips. *The Making of a Disciple* (Old Tappan, N.J.: Revell, 1981), str. 23.